

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM

Standardy obowiązujące w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. J. Korczaka w Radomiu zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606)

§ 1.

1. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka w Radomiu, zwany dalej Ośrodkiem lub placówką, ustanowił Politykę ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, zwaną dalej Polityką ochrony małoletnich.
2. Polityka ochrony małoletnich obowiązuje wszystkich pracowników Ośrodka.
3. Pracownicy mają obowiązek zapoznać się z Polityką ochrony małoletnich i w ramach wykonywanych obowiązków zwracać uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich.

§ 2.

1. Rekrutacja nauczycieli odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie Karta Nauczyciela oraz obowiązku weryfikacji kandydata do zatrudnienia w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych oraz w Rejestrze Sprawców Przepięstw na tle Seksualnym.
2. Rekrutacja pracowników administracji i obsługi odbywa się na zasadach określonych w ustawie o pracownikach samorządowych i przepisach wykonawczych oraz obowiązku weryfikacji kandydata do zatrudnienia w Rejestrze Sprawców Przepięstw na tle Seksualnym.
3. Każdy zatrudniony pracownik lub osoba dopuszczona w Ośrodku do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, terapią, opieką lub rozwijaniem zainteresowań małoletnich jest zobowiązana do dostarczenia zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego oraz podlega weryfikacji w Rejestrze Sprawców Przepięstw na tle Seksualnym.

§ 3.

Pracownicy mają znać i stosować zasady bezpiecznych relacji z małoletnimi ustalone w Ośrodku na podstawie obowiązujących przepisów prawa, statutu, regulaminu pracy i innych przepisów wewnętrznych, w szczególności:

- 1) relacja z małoletnimi powinna być profesjonalna, komunikaty bądź działania pracowników powinny być odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i zrozumiałe dla małoletniego;
- 2) nie wolno w obecności małoletnich niestosownie żartować, używać wulgaryzmów, wykonywać obraźliwych gestów, wypowiadać treści o zabarwieniu seksualnym, przemocowym;
- 3) kontakty z małoletnimi powinny być nacechowane szacunkiem, cierpliwością, życzliwością, dbałością o bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne;
- 4) nie wolno stosować wobec małoletnich zachowań nacechowanych przemocą fizyczną;
- 5) nie wolno stosować gróźb;
- 6) należy dbać o poufność i ochronę informacji dotyczących małoletnich.

§ 4.

1. W przypadku powzięcia przez pracownika podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony,

pracownik ma obowiązek przekazania uzyskanej informacji do wychowawcy klasy, pedagoga, psychologa lub dyrektora.

2. Wychowawca klasy, pedagog lub psycholog sporządza syntetyczny opis sytuacji oraz informuje o podjętych działaniach rodziców/opiekunów prawnych małoletniego.
3. W sytuacji, gdy potencjalnym sprawcą krzywdzenia małoletniego jest rodzic, wyłącza się go z działań, spotkań i ustaleń, jeśli to miałyby narazić małoletniego na dalsze krzywdzenie.
4. Jeśli z analizy sytuacji wynika konieczność podejmowania dodatkowych działań, pedagog/psycholog przygotowuje Plan wsparcia małoletniego.
5. Plan wsparcia małoletniego powinien zawierać wskazania dotyczące podjętych działań w celu zapewnienia małoletniemu bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji.
6. W przypadku drobnych incydentów, gdy ryzyko powtarzalności sytuacji jest nieznaczne, dokonuje się stosownych wpisów w dokumentacji pedagoga, psychologa, wychowawcy klasy, wychowawcy grupy.
7. Dyrektor, pedagog, psycholog lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora Ośrodka mogą złożyć do odpowiednich służb/instytucji zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego.
8. Dyrektor, pedagog, psycholog lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora Ośrodka mogą złożyć zawiadomienie do sądu opiekuńczego lub wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty”.

§ 5.

1. W placówce, uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia się ochronę wizerunku i najwyższe standardy ochrony danych osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi.
2. Ośrodek podejmuje działania zabezpieczające małoletnich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju zapewniając dostęp do Internetu podczas planowych zajęć poprzez Ogólnopolską Sieć Edukacyjną.
3. Nauczyciele i specjaliści mają obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z urządzeń z dostępem do Internetu oraz zasadach ochrony przed zagrożeniami i treściami szkodliwymi w Internecie.
4. W ramach pracy wychowawczej nauczycieli, wychowawców grup i specjalistów omawiane są na zajęciach z małoletnimi zasady bezpiecznego zachowania, prawa i obowiązki dziecka/ucznia, zasady ochrony przez przemocą i wykorzystywaniem.
5. Wychowawcy klas, pedagog i psycholog wspierają rodziców małoletnich w zakresie ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem oraz ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie.
6. Wychowawcy klas, grup wychowawczych i specjaliści zapewniają małoletnim i ich rodzicom dostęp do danych kontaktowych instytucji zajmujących się ochroną małoletnich oraz

zapewniających pomoc i opiekę w nagłych wypadkach.

7. Wychowawcy klas zapoznają małoletnich z Polityką ochrony małoletnich na zajęciach w pierwszym miesiącu danego roku szkolnego, dostosowując treści do możliwości poznawczych małoletnich.
8. Wychowawcy klas zapoznają rodziców małoletnich z Polityką ochrony małoletnich na pierwszym zebraniu w danym roku szkolnym.

§ 11.

1. Dyrektor Ośrodka przekazuje informacje prawne oraz nadzoruje przestrzeganie Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Pedagog i psycholog są odpowiedzialni za monitorowanie i dokumentowanie realizacji Polityki ochrony małoletnich, w tym weryfikację zgodności działań z przyjętą Polityką ochrony małoletnich przynajmniej raz na dwa lata.
3. Pedagog i psycholog są odpowiedzialni za prowadzenie szkoleń dla pracowników w zakresie Polityki ochrony małoletnich.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się Polityką ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich.
3. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z małoletnimi.
4. Plan wsparcia małoletniego.
5. Zasady bezpiecznego korzystania małoletnich z Internetu.

Radom, dnia ..... 20..... r.

.....

.....

*(dane osobowe pracownika:
imię i nazwisko, stanowisko pracy)*

O ś w i a d c z e n i e

Oświadczam, że zostałem(am) zapoznany(a) z treścią Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązującej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. J. Korczaka w Radomiu stosownie do Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Poz. 1606).

.....

(data, podpis pracownika)

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO

Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka /małoletniego to wybrane informacje na temat warunków/ sytuacji/sposobu funkcjonowania rodziny sprzyjające krzywdzeniu małoletnich w danej rodzinie.

Analizuje się i ocenia czynniki leżące po stronie samego małoletniego, rodziców i rodziny jako całości.

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z OSOBĄ MAŁOLETNIEGO:

- niepełnosprawność fizyczna lub\ i psychiczna
- przewlekła choroba
- specyficzne zachowania (nadpobudliwość, moczenie nocne, trudności ze spaniem, trudności z jedzeniem etc.)
- deficyty rozwojowe (problemy z nauką)
- dziecko z poprzedniego związku (nieakceptowane przez drugiego partnera)
- wcześniactwo, pochodzenie z ciąży mnogiej, dzieci bliźniacze
- dziecko odseparowane od matki tuż po urodzeniu
- dziecko niespełniające oczekiwań rodziców (np. co do płci)
- dziecko urodzone po śmierci poprzedniego dziecka

CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z OSOBĄ RODZICA:

- wczesne lub późne rodzicielstwo
- znaczna różnica wieku między matką a ojcem (powyżej 8 lat)
- niechciana ciąża, krótkie odstępy pomiędzy kolejnymi porodami
- poród bez zawarcia związku małżeńskiego z ojcem dziecka
- depresja poporodowa
- aktualnie niesatysfakcjonujący związek z partnerem
- doświadczanie krzywdzenia w obecnym związku
- krzywdzenie w historii poprzednich związków
- doświadczanie krzywdzenia w dzieciństwie
- upośledzenie umysłowe, choroba psychiczna, zaburzenia osobowości
- niepełnosprawność fizyczna
- przewlekła choroba
- uzależnienie od alkoholu, narkotyków, lekarstw etc.

CZYNNIKI RYZYKA WYNIKAJĄCE ZE STRUKTURY I FUNKCJONOWANIA RODZINY:

- struktura rodziny: rodzina rozbita, wielodzietna, zastępcza, adopcyjna
- samotne rodzicielstwo
- rodzina niepełna czasowo (np. z powodu wyjazdów rodziców za granicę)
- posiadanie dzieci z różnych związków
- związek nieformalny
- małżeństwo mieszane etnicznie
- przewlekła choroba lub inwalidztwo w rodzinie
- zakłócenia w zakresie ról pełnionych przez poszczególnych członków rodziny (np. pełnienie przez dzieci ról dorosłych)
- niekorzystna sytuacja ekonomiczno-bytowa (np. trudne warunki mieszkaniowe – sanitarne, techniczne, zbyt duża liczba członków rodziny w jednym mieszkaniu/domu, bezrobocie etc.)
- rodzina wyizolowana społecznie
- długotrwałe konflikty w pożyciu małżeńskim
- uprzednia karalność, pozostawanie w zainteresowaniu sądu/Policji
- pobyty w placówkach interwencyjnych.

SYMPTOMY DZIECKA KRZYWDZONEGO

Z reguły u dziecka krzywdzonego występuje kilka–kilkanaście objawów widocznych w wymienionych poniżej czterech sferach rozwojowych. Występowanie pojedynczego objawu nie musi oznaczać, że dziecko jest krzywdzone. Niektóre z opisanych zachowań są charakterystyczne i normalne dla poszczególnych etapów rozwojowych, dlatego należy uwzględnić ten aspekt podczas obserwacji.

Rozwój poznawczy:

- opóźnienie rozwoju poznawczego w odniesieniu do wieku małego;
- trudności w koncentracji uwagi;
- zaburzenia rozwoju mowy, np. jąkanie, mutyzm wybiórczy;
- zniekształcenia myślowe, tzn. przekonanie o swojej winie, odpowiedzialności za to, co się stało – często widoczne w wypowiedziach dziecka, jego stosunku do siebie, jego sposobie uczestniczenia w życiu grupy rówieśniczej.

Rozwój emocjonalny:

- poczucie winy;
- wysoki poziom lęku, fobie;
- niska samoocena;
- reakcje nerwicowe, np. tiki, obgryzanie paznokci, wrywanie sobie włosów czy brwi;
- odcinanie się od emocji – małe dzieci w różnych sytuacjach zachowują się tak, jakby nic nie czuły;
- nerwowość, złość, płacz bez konkretnego powodu;
- moczenie wtórne;

Rozwój psychoseksualny:

- zachowania masturbacyjne (masturbacja – bez innych objawów – zwykle jest oznaką towarzyszącego napięcia emocjonalnego, nie zaś przemocy);
- zachowania seksualne;
- wypowiedzi dotyczące seksualności: używanie nowych, nieadekwatnych do wieku określeń dotyczących czynności seksualnych i/lub intymnych okolic ciała, nadmierne zainteresowanie seksualnością, wulgarnie wypowiadanie się na tematy z nią związane;

Rozwój psychospołeczny:

- wycofanie się, izolowanie od grupy rówieśników;
- zachowania agresywne wobec rówieśników;
- nieposłuszeństwo lub zachowania opozycyjno-buntownicze;
- stosowanie przemocy wobec innych;
- zachowania ryzykowne.

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIK - MAŁOLETNI

Pracownik Ośrodka:

1. a) szanuje godność małoletniego jako osoby: akceptuje go, uznaje jego prawa, rozwija samodzielność myślenia i refleksyjność oraz pozwala mu wyrażać własne poglądy,
  - b) pamięta, że pierwszymi i głównymi wychowawcami dzieci są rodzice lub opiekunowie prawni, szanuje ich prawa oraz wspomaga w procesie wychowania,
  - c) traktuje indywidualnie każdego małoletniego, starając się rozumieć jego potrzeby i wspomagać jego możliwości,
  - d) poprzez działania pedagogiczne i własną postawę, wspomaga małoletniego w procesie integralnego rozwoju i doskonalenia oraz czyni go współuczestnikiem i współtwórcą tego procesu,
  - e) wychowuje małoletniego w duchu odpowiedzialności za własne czyny i ponoszenia konsekwencji dokonanych wyborów,
  - f) uczy zasad kultury osobistej oraz wpływa na kształtowanie postaw prorodzinnych małoletniego,
  - g) wychowuje małoletnich w duchu współdziałania i współżycia w grupie, ucząc jednocześnie poszanowania zasad szlachetnego współzawodnictwa.
2. Stosunek pracowników do małoletniego cechuje: życzliwość, wyrozumiałość i cierpliwość, a jednocześnie stanowczość i konsekwencja w stosowaniu ustalonych kryteriów wymagań.
  3. Pracowników obowiązuje obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność i szacunek w traktowaniu i ocenie każdego małoletniego bez względu na okoliczności.

Komunikacja z małoletnimi

1. W komunikacji z małoletnim należy zachować cierpliwość i szacunek.
2. Należy słuchać uważnie małoletnich i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
3. Nie wolno zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego. Nie wolno krzyknąć na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa małoletnich.
4. Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci.
5. Podejmując decyzje dotyczące małoletniego, należy go o tym poinformować.
6. Należy szanować prawo małoletniego do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić małoletniego, należy mu to jak najszybciej wyjaśnić.
7. Jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z małoletnim na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych. Można też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.

8. Nie wolno zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag oraz wykorzystywanie wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

Działania z małoletnimi

1. Należy unikać faworyzowania małoletnich.
2. Nie wolno utrzymywać wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych.
4. Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od małoletniego.
5. Nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub jego rodziców/opiekunów. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.

Kontakt fizyczny z małoletnim

Każde przemocowe działanie wobec małoletniego jest niedopuszczalne.

1. Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej małoletniego.
2. Nie wolno dotykać małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
3. Zawsze należy być przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań.
4. Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

Kontakty poza godzinami pracy

Kontakt z małoletnim powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

1. Nie wolno zapraszać małoletnich do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy.
2. Właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami lub opiekunami poza godzinami pracy w formie online są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, librus).
3. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i ich rodzice/opiekunowie są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji.

PLAN WSPARCIA MAŁOLETNIEGO

1. *OPIS SYTUACJI DOMOWEJ I SZKOLNEJ MAŁOLETNIEGO, FUNKCJONOWANIA W GRUPIE RÓWIESNICZEJ:*
2. *ROZPOZNANE POTRZEBY ROZWOJOWE I EDUKACYJNE:*
3. *CELE WSPARCIA/POMOCY:*
4. *DZIAŁANIA SŁUŻĄCE OSIĄGNIĘCIU CELÓW WSPARCIA/POMOCY:*
5. *OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA WDROŻENIE I MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU:*

DATA .....

PODPISY OSÓB SPORZĄDZAJĄCYCH PLAN:

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko małoletniego		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa		
Data	Działanie	
Spotkania z opiekunami małoletniego		
Data	Opis spotkania	

Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)		
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, inny rodzaj interwencji (jaki?)		
Dane dotyczące interwencji	Data	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach/działania placówki/działania rodziców		

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny

miejsowość, data

Sąd Rejonowy w .....

Wydział Rodzinny i Nieletnich

adres sądu

Wnioskodawca: imię i nazwisko osoby zgłaszającej

adres osoby zgłaszającej

Uczestnicy postępowania: imiona i nazwiska rodziców

adres zamieszkania rodziny

rodzice małoletniego: imię i nazwisko dziecka

Wniosek o wgląd w sytuację dziecka

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego ..... (imię i nazwisko dziecka, adres zamieszkania) i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Tutaj należy opisać niepokojące sytuacje, co sprawiło, że zdecydowaliśmy się na podjęcie interwencji, dlaczego uważamy, że dobro dziecka jest zagrożone.

Można zamieścić informacje o osobach, które były/są świadkami niepokojących zdarzeń.

W związku z powyższym, wnoszę o wydanie odpowiednich zarządzeń w celu zabezpieczenia dobra małoletniego dziecka.

podpis składającego wniosek

Miejscowość, data

Notatka służbowa

1. W dniu ..... o godz. .... miała miejsce sytuacja (opis sytuacji/zdarzenia, fakty, sprawcy, poszkodowani):

.....
.....
.....
.....

2. W powyższej sytuacji (co zrobiono, kogo powiadomiono, inne działania):

.....
.....
.....

3. Świadkiem/ami sytuacji/zdarzenia był/li (wymienić: imię, nazwisko, klasa, itd.):

.....
.....
.....

Data sporządzenia notatki .....

Notatkę sporządził/a:

Zasady bezpiecznego korzystania małoletnich z Internetu

1. Na terenie Ośrodka zabrania się korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych służących do przekazu informacji podczas zajęć edukacyjnych i uroczystości szkolnych.
2. Dopuszcza się używanie urządzeń multimedialnych na zajęciach edukacyjnych, jeżeli wymaga tego tok zajęć lub program nauczania, za zgodą prowadzącego zajęcia.
3. Dozwolone jest użycie telefonu komórkowego na zajęciach edukacyjnych w celu ratowania życia lub zdrowia.
- 4.. W razie niedozwolonego używania telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych mogą być zastosowane kary zgodnie ze statutem.
5. Ośrodek zapewnia małoletnim dostęp do Internetu, jest zobowiązany podejmować działania zabezpieczające małoletnich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
6. Nauczyciele, wychowawcy grup, pedagog i psycholog szkolny mają obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
7. Wyznaczony pracownik Ośrodka sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.